

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie **B. B.**

oskarżonego o czyn z art. 258 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 11 października 2023 r.

skargi prokuratora

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 15 grudnia 2022 r., sygn. akt II AKa 207/20

uchylającego wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 6 grudnia 2019 r., sygn. akt III K 63/17

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę;

**2. kosztami sądowymi w przedmiocie skargi obciążyć Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

B. B. w pkt XX skargi publicznej wniesionej w dniu 6 czerwca 2016 r. został oskarżony o przestępstwo z art. 258 § 1 k.k., którego miał dopuścić się w okresie od bliżej nieustalonego miesiąca 2006 r. do 24 czerwca 2009 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach wyrokiem z dnia 6 grudnia 2019 r., sygn. akt III K 63/17, oskarżonego B. B. uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt XX aktu oskarżenia, przyjmując początkową datę jego popełnienia na dzień 6 kwietnia 2006 roku, stanowiącego przestępstwo z art. 258 § 1 k.k., i za to – na

podstawie powołanego przepisu – skazał oskarżonego B. B. i wymierzył mu, na podstawie art. 258 § 1 k.k., karę 1 roku pozbawienia wolności (pkt XXIX wyroku). Na mocy art. 69 § 1 i § 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. – w brzmieniu sprzed nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 20 lutego 2015 roku o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 396) – w zw. z art. 4 § 1 k.k., wykonanie wymierzonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 3 lata (pkt XXX wyroku). Przyjmując za podstawę art. 71 § 1 k.k., orzekł wobec oskarżonego B. B. grzywnę w wymiarze 150 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 30 złotych (pkt XXXI wyroku), a na poczet tej kary zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie (pkt XXXII wyroku). Przedmiotowy wyrok zawierał również rozstrzygnięcia w zakresie odpowiedzialności karnej innych współoskarżonych w sprawie.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – na skutek apelacji obrońcy – wyrokiem z dnia 15 grudnia 2022 r., sygn. akt II AKa 207/20, uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach w odniesieniu do oskarżonego B. B. i w tym zakresie sprawę przekazał do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji (pkt I wyroku).

Od ww. wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie skargę w trybie art. 539a § 1 k.p.k. wniósł prokurator, zaskarżając to orzeczenie „*w całości, na niekorzyść oskarżonego B. B.*”.

Skarżący zarzucił naruszenie art. 437 § 2 zdanie 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, w sytuacji braku konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości.

Podnosząc powyższy zarzut, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na powyższe stanowisko prokuratora, oskarżony B. B. wniósł o:

1. orzeczenie przez Sąd Najwyższy w przedmiocie stosowanego nadal wobec oskarżonego środka zapobiegawczego – poręczenia majątkowego, poprzez jego uchylenie (na podstawie art. 539d k.p.k.);

2. pozostawienie przez Sąd Najwyższy skargi bez rozpoznania, a to w myśl art. 539f k.p.k. w zw. z art. 531 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 523 § 1 k.p.k. – skarga nie została wniesiona z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. ani też nie podniesiono w niej żadnego innego rażącego naruszenia prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia;
a z ostrożności procesowej
3. oddalenie przez Sąd Najwyższy skargi w całości na posiedzeniu niejawnym (na podstawie art. 539e § 1 i 2 k.p.k.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga nie jest zasadna.

Podstawy wniesienia skargi od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania, enumeratywnie wymienione zostały w art. 539a § 3 k.p.k. W przepisie tym mowa jest wyłącznie o naruszeniu art. 437 k.p.k. lub zaistnieniu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Rozpoznanie skargi ogranicza się zatem do zbadania czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód – określonych w art. 454 k.p.k. – do wydania wyroku zmieniającego, albo czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.). Postępowanie zainicjowane skargą wniesioną w trybie art. 539a § 1 k.p.k. służy zatem kontroli zaistnienia podstaw do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Przedmiotem tego postępowania nie jest natomiast merytoryczne badanie prawidłowości przeprowadzonej kontroli odwoławczej w aspekcie uchybień zarzucanych w apelacji, jak również zasadności uchybień stwierdzonych przez sąd odwoławczy. Stanowisko to potwierdzone zostało w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – Izby Karnej z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt I KZP 13/17.

Pisemne motywy zaskarżonego orzeczenia wskazują, że przyczyną uchylenia wyroku sądu *a quo* w odniesieniu do B. B. była konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, a to z uwagi na naruszenie w postępowaniu pierwszoinstancyjnym prawa oskarżonego do obrony – i to zarówno w aspekcie formalnym, jak też materialnym. Sąd apelacyjny w tym

względnie podał powody sformułowania takiej konstatacji, odnosząc w tym przedmiocie swoje argumenty do kwestii zapoznania oskarżonego z materiałami postępowania, możliwości złożenia wyjaśnień w postępowaniu sądowym, zaistnienia podstaw do wyznaczenia obrońcy z urzędu, rozpoznania wniosków dowodowych oskarżonego, a także oceny przyczyn niestawienia na rozprawie głównej. W tym względzie – przez pryzmat art. 6 k.p.k. – odnotowane zostały konkretne uchybienia, które wskazują, że zaskarżona decyzja motywowana była diagnozą naruszenia gwarancji procesowych odnoszących się do udziału oskarżonego w przewodzie sądowym oraz jego prawa do korzystania z pomocy obrońcy w przypadkach określonych w ustawie. Skoro zatem sąd odwoławczy stwierdził uchybienia procesowe skutkujące naruszeniem prawa oskarżonego do obrony w całym postępowaniu pierwszoinstancyjnym, to naturalną konwencją tej konkluzji była potrzeba przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, lecz tym razem z zachowaniem pełni gwarancji procesowych, jakie ustawa przyznaje oskarżonemu. Jak już wspomniano, Sąd Najwyższy, rozpoznając środek zaskarżenia w trybie art. 539a § 1 k.p.k., nie jest uprawniony do badania prawidłowości uchybień stwierdzonych przez sąd *ad quem*. Przeprowadzenie tego rodzaju kontroli w postępowaniu skargowym nie jest dopuszczalne, a to z uwagi na treść art. 539a § 3 k.p.k., kreującą ograniczony charakter przedmiotowego środka zaskarżenia. Sąd Najwyższy we wspomnianej wyżej uchwale z dnia 25 stycznia 2018 r. wyraził jasne stanowisko, że kontrola skargowa podstaw uchylenia wyroku związanych z uchybieniami określonymi w art. 438 k.p.k., nie może prowadzić do badania zasadności ich stwierdzenia przez sąd odwoławczy, a powinna ograniczyć się tylko do tego, czy z tego powodu dopuszczalne jest wydanie kasatoryjnego orzeczenia. W przeciwnym wypadku musiałaby ona obejmować także kontrolę rozpoznania sprawy co do istoty, a taki zakres kontroli skargowej pozostawałby w sprzeczności z wynikami wykładni językowej i systemowej przepisów o skardze. Tymczasem treść uzasadnienia skargi prokuratora sprowadza się w istocie do krytyki stanowisko sądu odwoławczego, że w stosunku do B. B. doszło do naruszenia prawa oskarżonego do obrony oraz niedochowania zasady rzetelnego procesu. W swoim wystąpieniu skarżący *de facto* żądał, aby Sąd Najwyższy dokonał oceny prawidłowości przeprowadzonej kontroli odwoławczej, wprost

kwestionując prawidłowość konkluzji poczynionych przez sąd *ad quem*. Takiej rewizji Sąd Najwyższy nie jest jednak władny podjąć w ramach niniejszego postępowania, a zgłoszone przez skarżącego obiekcje, w których eksponuje on wadliwość wyprowadzonych przez sąd odwoławczy konkluzji na temat naruszenia prawa oskarżonego od obrony, oscylują wręcz na granicy dopuszczalności wniesionej skargi. Mieć bowiem na uwadze należy, że nie jest dopuszczalne redagowanie skargi w oparciu o iluzoryczne zarzuty i bezpośrednio godzące w ustawowo oznaczone granice jej rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2021 r., V KS 33/20, LEX nr 3160402).

W kontekście podnoszonych przez skarżącego argumentów należy jednocześnie uwypuklić, że konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości nie odnosi się wyłącznie do postępowania dowodowego. Może też dotyczyć sytuacji, w których doszło do obrazu przepisów procesowych w zakresie jego prawidłowego przebiegu, a do tych należy choćby kwestia naruszenia gwarancji procesowych w zakresie udziału stron w przewodzie sądowym oraz realizacji prawa oskarżonego do korzystania z pomocy obrońcy – i taka sytuacja, jak wskazał sąd odwoławczy, miała miejsce w niniejszej sprawie.

Podsumowując, treść wniesionej skargi nie zawierała argumentacji wskazującej na naruszenie art. 437 k.p.k., co w konsekwencji musiało skutkować oddaleniem wniesionego środka zaskarżenia. W sprawie nie odnotowano też zaistnienia okoliczności wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k.

Jednocześnie – wobec żądania zawartego w odpowiedzi na skargę – stwierdzić trzeba, że Sąd Najwyższy w związku z przedmiotowym postępowaniem skargowym nie dostrzega potrzeby orzekania w zakresie środka zapobiegawczego. Wypada w tym miejscu przypomnieć, że środki zapobiegawcze uruchamiane są w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania i mogą być one stosowane aż do chwili rozpoczęcia wykonywania kary (art. 249 § 4 k.p.k. w zw. z art. 249 § 1 k.p.k.). Przewidziane zaś w art. 539d k.p.k. uprawnienie Sądu Najwyższego nie aktualizuje się w każdej sprawie, w której wniesiono skargę i jednocześnie zastosowano środek zapobiegawczy. Przepis ten kompetencję Sądu Najwyższego do orzekania w materii środka zapobiegawczego wyraźnie łączy z zaistnieniem potrzeby, a tę należy weryfikować w powiązaniu z wynikiem postępowania

skargowego oraz oceną aktualności przyczyny zastosowania środka zapobiegawczego lub powstaniem przyczyny uzasadniającej jego zmianę (art. 253 § 1 k.p.k.). Uwzględniając zatem układ procesowy niniejszej sprawy, a także powody wydania przez organ *ad quem* wyroku kasatoryjnego, brak jest podstaw do podejmowania przez Sąd Najwyższy decyzji w omawianej kwestii. W tej sytuacji organem właściwym do orzekania w przedmiocie środka zapobiegawczego jest ten sąd, przed którym sprawa karna zawisła.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[PŁ]

[ał]